

Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat

No. 55, Persiaran Perdana, Presint 4

62100 Putrajaya

Tel: 03-8000 8000 Faks: 03-8323 2019 Emel: info@kpwkm.gov.my

www.kpwkm.gov.my

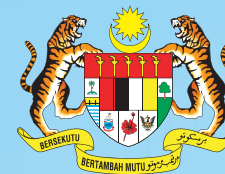
kpwkm

kpwkm

kpwkm

KEMENTERIAN PEMBANGUNAN WANITA,
KELUARGA DAN MASYARAKAT

RINGKASAN EKSEKUTIF

PELAN STRATEGI KEBANGSAAN BAGI MENANGANI PUNCA PERKAHWINAN BAWAH UMUR

Ringkasan Eksekutif ini telah disediakan bersempena dengan pelancaran Pelan Strategi Kebangsaan bagi Menangani Punca Perkahwinan Bawah Umur. Majlis ini telah diadakan pada 16 Januari 2020 bertempat di Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Putrajaya dan dirasmikan oleh YAB Dato' Seri Dr. Wan Azizah Dr. Wan Ismail, Timbalan Perdana Menteri Malaysia merangkap Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat.

16 Januari 2020

PENGHARGAAN

Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat (KPWKM) ingin merakamkan ucapan penghargaan kepada Kementerian, Jabatan dan Agensi berkenaan di atas kerjasama dan sokongan yang diberikan dalam penghasilan Pelan Strategi Kebangsaan Bagi Menangani Punca Perkahwinan Bawah Umur:

1. Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM)
2. Kementerian Dalam Negeri (KDN)
3. Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM)
4. Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)
5. Kementerian Pembangunan Luar Bandar (KPLB)
6. Kementerian Hal Ehwal Ekonomi (MEA)
7. Kementerian Komunikasi dan Multimedia (KKMM)
8. Kementerian Belia dan Sukan (KBS)
9. Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna (KPDNHEP)
10. Kementerian Sumber Manusia (KSM)
11. Kementerian Kebajikan, Kesejahteraan Komuniti, Wanita, Keluarga dan Pembangunan Kanak-kanak (Sarawak) (KWKPK)
12. Kementerian Undang-Undang Hal Ehwal Anak Negeri Sabah (KUHEAN)
13. Jabatan Peguam Negara (AGC)
14. Unit Penyelaras Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri (ICU, JPM)
15. Jabatan Kemajuan Orang Asli (JAKOA)
16. Jabatan Pendaftaran Negara (JPN)
17. Jabatan Kehakiman Syariah Malaysia (JKSM)
18. Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM)
19. Jabatan Penerangan Malaysia (JAPEN)
20. Jabatan Kemajuan Masyarakat (KEMAS)
21. Jabatan Perpaduan dan Integrasi Nasional (PERPADUAN)
22. Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM)
23. Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Negara (LPPKN)
24. Jabatan Pembangunan Wanita (JPW)
25. Institut Sosial Malaysia (ISM)
26. Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM)
27. Majlis Adat Istiadat Sarawak

MAJLIS AGAMA NEGERI-NEGERI

1. Majlis Agama Islam Selangor
2. Majlis Agama Islam Negeri Kedah
3. Majlis Ugama Islam dan Adat Resam Melayu Pahang
4. Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan
5. Majlis Agama Islam Melaka
6. Majlis Agama Islam Negeri Sembilan
7. Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Perlis
8. Majlis Agama Islam dan Adat Melayu Perak
9. Majlis Agama Islam Negeri Pulau Pinang
10. Majlis Agama Islam Negeri Johor
11. Majlis Ugama Islam dan Adat Melayu Terengganu
12. Majlis Agama Islam Wilayah Persekutuan
13. Majlis Agama Islam Sabah
14. Majlis Agama Islam Sarawak

JABATAN AGAMA ISLAM NEGERI-NEGERI

1. Jabatan Agama Islam Wilayah Persekutuan
2. Jabatan Hal Ehwal Agama Negeri Kedah
3. Jabatan Agama Islam Pahang
4. Jabatan Hal Ehwal Agama Terengganu
5. Jabatan Hal Ehwal Agama dan Adat Istiadat Islam Perlis
6. Jabatan Agama Islam Selangor
7. Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Sembilan
8. Jabatan Agama Islam Johor
9. Jabatan Agama Islam Perak Darul Ridzuan
10. Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Kelantan
11. Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Pulau Pinang
12. Jabatan Agama Islam Melaka
13. Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Sabah
14. Jabatan Agama Islam Sarawak

PERTUBUHAN BUKAN KERAJAAN

Malaysian Consultative Council of Buddhism, Christianity, Hinduism, Sikhism and Taoism (MCCBCHST).

PERTUBUHAN ANTARABANGSA

KPWKM ingin merakamkan penghargaan khas kepada The United Nation Children's Fund (UNICEF) bagi perkongsian strategi dan sokongan teknikal kepada KPWKM dalam penghasilan Pelan Strategi Kebangsaan Bagi Menangani Punca Perkahwinan Bawah Umur.

PENGENALAN

Kanak-kanak adalah masa depan negara ini, pemimpin hari esok. Melalui mereka, kita menaruh harapan, aspirasi, impian dan janji Malaysia yang lebih baik. Mereka seharusnya diberi peluang untuk menikmati masa dan pengalaman zaman kanak-kanaknya sambil mengemudi laluan menuju alam dewasa. Walau bagaimanapun, biarpun hasrat tersebut murni, kita terus melihat episod sedih kanak-kanak yang dilucutkan hak mereka, dinafikan peluang untuk mencapai potensi mereka sepenuhnya. Perkahwinan bawah umur merupakan contoh episod sedih kehilangan itu dan masyarakat telah melihat perkara ini berulang kali.

Melangkah ke hadapan, Kerajaan telah memulakan perjalanan yang sukar namun diperlukan, untuk menangani isu perkahwinan bawah umur ini. Sebagai pernyataan pendirian Kerajaan ini, Pelan Strategi Kebangsaan Bagi Menangani Punca Perkahwinan Bawah Umur telah diperkenalkan. Pelan Strategi Kebangsaan Bagi Menangani Punca Perkahwinan Bawah Umur atau singkatannya 'Pelan' adalah kemuncak kepada lebih daripada setahun usaha yang melibatkan siri perbincangan, perkongsian strategi dan kerjasama peringkat tertinggi yang melibatkan Kementerian dan Agensi di peringkat Persekutuan, Negeri, Pertubuhan Bukan Kerajaan, Pertubuhan Antarabangsa dan penyertaan kanak-kanak.

➤ 26 SEPTEMBER 2018

Pembentangan Nota Jemaah Menteri mengenai Inisiatif Bagi Menaikkan Had Umur Minimum Perkahwinan dalam Perundangan di Malaysia;

➤ 16 OKTOBER 2018

Pembentangan mengenai Cadangan Kerajaan untuk Menaikkan Had Umur Minimum Perkahwinan Dalam Perundangan Yang Berkaitan di Malaysia kepada Majlis Raja-Raja yang ke-250;

➤ 16 OKTOBER 2018

Pembentangan mengenai Cadangan Kerajaan untuk Menaikkan Had Umur Minimum Perkahwinan Dalam Perundangan Yang Berkaitan di Malaysia kepada Mesyuarat Menteri Besar dan Ketua Menteri ke-132;

➤ 14 NOVEMBER 2018

Surat Cadangan Kerajaan untuk Menaikkan Had Umur Minimum Perkahwinan kepada 18 tahun di dalam Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam di negeri masing-masing dikemukakan ke pejabat Setiausaha-Setiausaha Kerajaan Negeri;

➤ 30 NOVEMBER 2018

Surat Cadangan Kerajaan untuk Menaikkan Had Umur Minimum Perkahwinan kepada 18 tahun di dalam Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam di negeri masing-masing dikemukakan ke pejabat Menteri-Menteri Besar dan Ketua-Ketua Menteri;

➤ 25 FEBRUARI 2019

Mesyuarat Libat Urus Pertama Menangani Punca Perkahwinan Bawah Umur dipengerusikan oleh Timbalan Perdana Menteri merangkap Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat. Sesi ini memberi tumpuan kepada pemahaman punca perkahwinan kanak-kanak seperti yang diketengahkan dalam penyelidikan perkahwinan kanak-kanak oleh UNICEF pada tahun 2018. Draf Strategi dan Pelan Hala Tuju untuk Menamatkan Perkahwinan Bawah Umur oleh UNICEF juga dibentangkan. Kehadiran ke sesi ini melibatkan wakil dari Kementerian / Agensi Kerajaan, Ahli Majlis Kebangsaan bagi Kanak-Kanak, UNICEF, Pertubuhan Bukan Kerajaan Kanak-Kanak, Pertubuhan Bukan Kerajaan Wanita dan Pertubuhan Bukan Kerajaan Keluarga;

➤ 9 JULAI 2019

Mesyuarat Libat Urus Kedua Mengenai Perkahwinan Bawah Umur dipengerusikan oleh Dr. Hishamuddin bin Mohd Hashim, Timbalan Ketua Setiausaha (Strategik) KPWK. Sesi ini dihadiri oleh wakil dari Kementerian / Agensi Kerajaan, wakil beberapa Majlis Agama Islam Negeri dan wakil beberapa Jabatan Agama Islam Negeri. Sesi ini memberi tumpuan kepada perancangan negara untuk menangani punca perkahwinan bawah umur berdasarkan draf yang dibentangkan oleh UNICEF; dan

➤ 25 JULAI 2019

Mesyuarat Libat Urus Ketiga Mengenai Perkahwinan Bawah Umur dipengerusikan oleh Timbalan Perdana Menteri merangkap Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat. Sesi ini meneruskan perbincangan menyediakan Pelan Strategi Negara dan dihadiri oleh wakil dari Kementerian / Agensi Kerajaan, wakil beberapa Majlis Agama Islam Negeri, wakil beberapa Jabatan Agama Islam Negeri, pakar mengenai bidang kanak-kanak, UNICEF dan wakil Majlis Perwakilan Kanak-Kanak Kebangsaan. Pada akhir sesi, satu Draf mengenai Pelan Strategi Kebangsaan Bagi Menangani Punca Perkahwinan Bawah Umur telah disediakan.

Pelan ini adalah sejajar dengan objektif Dasar Kanak-kanak Negara, Dasar Perlindungan Kanak-kanak Kebangsaan, Akta Kanak-Kanak 2001 dan Konvensyen mengenai Hak Kanak-Kanak (CRC). Pewujudan pelan ini adalah berdasarkan kepada konsep yang dipandu oleh prinsip teras Konvensyen; kelangsungan hidup, perlindungan, pembangunan dan penyertaan. Pelan ini mengandungi program dan tindakan yang akan dilaksanakan sehingga ke peringkat akar umbi untuk menangani enam faktor yang telah dikenal pasti sebagai punca perkahwinan bawah umur. Program dan tindakan yang dirancang mencerminkan isu-isu yang merentas pelbagai sektor seperti perundangan, keibubapaan, sistem sokongan sosial, pendidikan, kesihatan dan kesedaran. Pelan ini akan dilaksanakan dalam tempoh lima tahun iaitu daripada 2020 sehingga 2025. Jawatankuasa Pemandu Pelan Strategi Kebangsaan Bagi Menangani Punca Perkahwinan Bawah Umur akan ditubuhkan untuk memantau pelaksanaan Pelan ini.

Jawatankuasa Pemandu Pelan Strategi Kebangsaan Bagi Menangani Punca Perkahwinan Bawah Umur di Malaysia akan ditubuhkan seiring dengan pelaksanaan Pelan ini. Jawatankuasa ini akan memantau pelaksanaan dan perkembangan program dan tindakan yang dirancang. Selain itu, Jawatankuasa ini turut berfungsi sebagai platform untuk agensi pelaksana yang terlibat melaporkan pelaksanaan, isu dan cabaran serta cadangan penambahbaikan terhadap setiap program atau tindakan yang dilaksanakan. Jawatankuasa ini akan berkuat kuasa dari selama lima tahun sepanjang tempoh pelaksanaan Pelan.

RINGKASAN PELAN

61 buah agensi Kerajaan Persekutuan, agensi-agensi Kerajaan Negeri, Pertubuhan Bukan Kerajaan dan Pertubuhan Antarabangsa.

2020 sehingga 2025

Jangka Pendek, Jangka Sederhana dan Jangka Panjang.

FAKTOR 1:

Punca pendapatan yang rendah dan kemiskinan

OBJEKTIF:

Meningkatkan keberkesanan perlindungan sosial dan bantuan sara hidup (*livelihood support*) kepada kumpulan isi rumah B40.

STRATEGI 1.1

Menyediakan bantuan kewangan mengikut kumpulan umur kanak-kanak.

TINDAKAN

- 1.1.1 Menyediakan skim perlindungan sosial *Child Grant* untuk kanak-kanak B40 di bawah umur 5 tahun; dan
- 1.1.2 Menyediakan elaun akses pendidikan untuk kanak-kanak B40 yang menghadiri sekolah menengah (*Conditional Stipend*).

STRATEGI 1.2

Meningkatkan akses kumpulan B40 kepada pengasuhan dan pendidikan awal kanak-kanak.

TINDAKAN

- 1.2.1 Memperkukuh institusi asuhan awal kanak-kanak awam sedia ada melalui Jawatankuasa Pendidikan Awal Kanak-kanak Bersama KPWK dan KPM.

STRATEGI 1.3

Memperkukuh penyelarasan dan penumpuan kepada program sokongan sosioekonomi dan *outreach* sedia ada.

TINDAKAN

- 1.3.1 Melaksanakan kajian rasionalisasi skim sokongan sosioekonomi sedia ada;
- 1.3.2 Memperkukuh pangkalan data e-kasih di bawah ICU, JPM;
- 1.3.3 Melaksanakan program peningkatan pendapatan atau keusahawanan;
- 1.3.4 Melaksana program latihan dan kemahiran kerjaya atau TVET;
- 1.3.5 Melaksana latihan TVET kepada keluarga B40;
- 1.3.6 Memperkukuh latihan kemahiran dan program keusahawanan sedia ada.
- 1.3.7 Menyediakan kemudahan geran / modal niaga untuk memulakan perniagaan / menjana pendapatan; dan
- 1.3.8 Memperkukuh profesion kerja sosial dan sistem pengurusan kes.

KEMENTERIAN / AGENSI

ICU, JPM, MOF, KBS, KSM, KPWK, KPLB, JKM, JPW, ISM, PERPADUAN, UNICEF, BAITUMAL, JTK NEGERI

FAKTOR 2:**Kekurangan atau ketiadaan akses kepada pendidikan kesihatan seksual reproduktif (SRH) dan kemahiran keibubapaan****OBJEKTIF:**

1. Memastikan kanak-kanak lelaki dan perempuan mendapat akses kepada pendidikan dan perkhidmatan kesihatan seksual reproduktif / *sexual reproductive health* (SRH) serta faham akan kepentingan melindungi diri daripada aktiviti yang menyebabkan kehamilan remaja; dan
2. Memastikan ibu bapa / penjaga mendapat akses kepada pendidikan dan kemahiran mengenai keibubapaan serta mampu untuk menangani konflik kekeluargaan.

STRATEGI 2.1

Menyediakan platform penyampaian maklumat SRH kepada ibu bapa / penjaga dan kanak-kanak.

TINDAKAN

- 2.1.1 Memperkukuhkan jawatankuasa pelbagai disiplin melibatkan kanak-kanak, NGO, media dan industri untuk menyelaraskan penyampaian maklumat dan perkhidmatan kesihatan SRH;
- 2.1.2 Meneliti hasil dan jurang perbezaan antara kajian-kajian yang telah dilaksanakan terhadap SRH dalam kurikulum pendidikan sedia ada;
- 2.1.3 Mengintegrasikan silibus SRH dalam mata pelajaran yang sedia ada (elemen merentas kurikulum) dalam latihan perguruan dan universiti;
- 2.1.4 Menyampaikan pendidikan SRH kepada kanak-kanak yang keciciran daripada sistem pendidikan serta kumpulan kanak-kanak migran dan pelarian;
- 2.1.5 Melaksana pemantauan dan penilaian bagi mengenal pasti kelemahan dan kelebihan dalam cara pembelajaran mengenai SRH yang sedang dilaksanakan;
- 2.1.6 Menghasilkan video / *edutainment* mengenai SRH;
- 2.1.7 Menyediakan bahan-bahan pendidikan kesihatan yang bersesuaian dengan remaja dalam bentuk infografik untuk saluran media digital; dan
- 2.1.8 Meluaskan pendidikan SRH kepada pelajar melalui program-program di sekolah.

STRATEGI 2.2

Menyediakan perkhidmatan SRH yang mesra kanak-kanak dan remaja (lelaki dan perempuan).

TINDAKAN

- 2.2.1 Mewujudkan perkhidmatan SRH yang mesra kanak-kanak dan remaja terutamanya kanak-kanak / remaja hamil di hospital, klinik dan Klinik Nur Sejahtera dan Pusat Remaja KafeTEEN;

- 2.2.2 Memantapkan operasi prosedur standard (SOP) pengendalian kanak-kanak terutamanya remaja untuk pegawai dan kakitangan dalam perkhidmatan kesihatan; dan
- 2.2.3 Latihan mengenai pendidikan SRH kepada pengetua institusi, kakitangan institusi, Pelindung, anggota multidisiplinari, Lay Kaunselors, guru sekolah, kaunselor sekolah, guru tabika / tadika dan pengasuh taska.

STRATEGI 2.3

Menyampaikan pengetahuan dan panduan kepada ibu bapa / penjaga mengenai kemahiran keibubapaan.

TINDAKAN

- 2.3.1 Menganjurkan seminar dan bengkel keibubapaan di bandar dan luar bandar termasuk orang asli, pelarian dan minoriti;
- 2.3.2 Menyebar luas maklumat berkaitan keibubapaan / SRH kepada ibu bapa di hospital / klinik desa / klinik kesihatan / klinik swasta, Klinik Nur Sejahtera, Persatuan Ibu Bapa dan Guru (PIBG) dan Pemulihan Dalam Komuniti (PDK);
- 2.3.3 Melaksana kursus keibubapaan / SRH oleh jabatan kerajaan untuk pegawai dan kakitangan jabatan;
- 2.3.4 Menggalakkan majikan badan korporat untuk mengadakan kursus keibubapaan / SRH kepada pekerja; dan
- 2.3.5 Menggalakkan badan korporat untuk mengadakan kursus SRH kepada komuniti sebagai sebahagian dari CSR.

STRATEGI 2.4

Menguatkan institusi keluarga melalui penyampaian maklumat, bimbingan dan kemahiran kepada ibu bapa / penjaga.

TINDAKAN

- 2.4.1 Pelaksanaan program Pemerkasaan Keluarga dan Komuniti (FACE) yang memberi fokus kepada pengukuhan institusi keluarga dan komuniti;
- 2.4.2 Cadangan memasukkan subjek SRH dalam modul pasca perkahwinan;
- 2.4.3 Pelaksanaan modul pasca perkahwinan kepada pasangan ibu bapa mengikut tempoh perkahwinan;
- 2.4.4 Menambah baik Modul Pusat Khidmat Keluarga Sosial dan Komuniti dengan elemen kemahiran keibubapaan dan pendidikan anak-anak; dan
- 2.4.5 Menggunakan modul dalam latihan-latihan keibubapaan dengan lebih meluas.

KEMENTERIAN / AGENSI

KKM, KPM, KKM, KKMM, KSM, KPWK, KEMAS, PERPADUAN, JAKIM, MAIN, JAIN, JKM, JPW, LPPKN, ISM, UNICEF, MCCBCHST

FAKTOR 3:

Kekurangan akses kepada pendidikan dan kehadiran ke sekolah yang rendah

OBJEKTIF:

Meningkatkan akses kepada pendidikan dan kehadiran ke sekolah melalui dasar, perundangan, program dan advokasi.

STRATEGI 3.1

Meningkatkan kesedaran ibu bapa mengenai kepentingan pendidikan ke atas kanak-kanak.

TINDAKAN

- 3.1.1 Menjalankan kajian bagi melihat senario kanak-kanak yang digunakan oleh ibu bapa / penjaga bagi membantu keluarga menjana / menambah pendapatan isi rumah;
- 3.1.2 Menjalankan advokasi kepada ibu bapa untuk tidak menggunakan anak-anak dalam menjana pendapatan;
- 3.1.3 Menyediakan sokongan kepada:
 - i. kanak-kanak yang berisiko cicir (masih bersekolah) daripada pendidikan; dan
 - ii. keluarga kanak-kanak yang tercicir daripada pendidikan.
- 3.1.4 Melaksana program *outreach* kepada ketua kampung / imam / jawatankuasa kampung untuk:
 - i. melaporkan kanak-kanak yang tidak hadir/didaftarkan ke sekolah oleh ibu bapa / penjaga; dan
 - ii. menyampaikan maklumat mengenai kepentingan kanak-kanak bersekolah kepada keluarga yang dikenal pasti.

STRATEGI 3.2

Memastikan penguatkuasaan perundangan sedia ada untuk memastikan ibu bapa / penjaga mendaftar dan mengekalkan kehadiran anak ke sekolah.

TINDAKAN

- 3.2.1 Penguatkuasaan Akta Pendidikan 1996 [Akta 550] yang mewajibkan pendidikan bermula umur 6 tahun hingga 12 tahun; dan
- 3.2.2 Penguatkuasaan Akta Kanak-Kanak dan Orang Muda (Pekerjaan) 1966 [Akta 350] dari segi umur, jenis dan kondisi pekerjaan.

STRATEGI 3.3

Menambahbaik dasar dan perundangan mengenai pendidikan dan pendidikan wajib.

TINDAKAN

- 3.3.1 Mewujudkan dasar dan peruntukan di bawah Akta 550 yang mewajibkan kanak-kanak hadir ke sekolah hingga ke peringkat pendidikan menengah;
- 3.3.2 Menyediakan akses pendidikan kepada kanak-kanak bukan warganegara; dan
- 3.3.3 Menyediakan pendidikan untuk kanak-kanak hamil yang ditempatkan di pusat perlindungan dan pemulihan awam atau swasta.

STRATEGI 3.4

Menyediakan sokongan dan kemudahan kepada kanak-kanak / belia yang tercicir daripada pendidikan aliran perdana untuk menceburi bidang yang dapat memastikan kelangsungan hidup (*survival*) mereka.

TINDAKAN

- 3.4.1 Menawarkan pendidikan TVET dan kemahiran kepada kanak-kanak / belia yang telah tercicir daripada pendidikan.

KEMENTERIAN / AGENSI

KSM, KPM, KPLB, KBS, MAIN, JKM, LPPKN

FAKTOR 4:

Stigma dan norma sosial terhadap perkahwinan bawah umur yang dijadikan sebagai pilihan terbaik dalam masyarakat untuk menyelesaikan masalah

OBJEKTIF:

Menangani stigma dan norma sosial pelbagai pihak terlibat terhadap isu-isu perkahwinan bawah umur.

STRATEGI 4.1

Menyediakan mekanisme dan platform untuk membincangkan mengenai norma sosial dan stigma pelbagai pihak terlibat terhadap isu-isu perkahwinan bawah umur.

TINDAKAN

- 4.4.1** Mewujudkan jawatankuasa untuk mengkaji dan memahami stigma masyarakat yang membawa kepada perkahwinan bawah umur sebagai satu pilihan.

STRATEGI 4.2

Menangani isu perkahwinan bawah umur melalui Pelan Komunikasi Strategi.

TINDAKAN

- 4.2.1** Mewujudkan pelan komunikasi strategi bagi menangani isu perkahwinan di bawah umur;
- 4.2.2** Menyampaikan maklumat melalui media massa (media cetak dan elektronik) dan melalui media sosial (seperti *Facebook*, *Instagram*, *Twitter* dan *WhatsApp*);
- 4.2.3** Menyampaikan maklumat mengenai perkahwinan bawah umur, SRH dan kepentingan pendidikan melalui slot seperti Forum Perdana, Seminar Pendidikan Fatwa, Khutbah Jumaat dan slot keagamaan yang bersesuaian di negeri-negeri;
- 4.2.4** Melaksanakan program komunikasi bersemuka melalui sesi town hall, bengkel, Program Bakti Siswa dll;
- 4.2.5** Mengadakan konsultasi dengan masyarakat orang asli mengenai kesedaran terhadap hak kanak-kanak termasuklah mengenai perkahwinan kanak-kanak mengikut 3 kumpulan kaum dan 18 rumpun bangsa bersama Tok Batin dan pembantu-pembantu (tok-tok adat) dan Pengerusi MPPKOA; dan
- 4.2.6** Melaksanakan advokasi polisi melalui komunikasi bertulis dan konsultasi.

KEMENTERIAN / AGENSI

KPWKM, KKMM, JAPEN, KPM, JKSM, MAJLIS ADAT ISTIADAT SARAWAK, KUHEAN, JAKIM, JAKOA, MAIN, JPN, MCCBCHST

FAKTOR 5:

Undang-undang longgar yang memperuntukkan permohonan berkahwin di bawah 18 tahun

OBJEKTIF:

Memastikan perundangan, peraturan dan garis panduan yang digubal mengenai perkahwinan bawah umur selari dengan dasar Kerajaan untuk memastikan perkembangan, kebajikan dan kesejahteraan kanak-kanak terjamin.

STRATEGI 5.1

Memastikan perundangan sedia ada selari dengan dasar Kerajaan dalam menghalang perkahwinan di bawah 18 tahun.

TINDAKAN

- 5.1.1** Melaksanakan tindakan ke arah menaikkan had umur minimum perkahwinan bagi perempuan di bawah undang-undang keluarga Islam;
- 5.1.2** Mengadakan konsultasi penyeragaman umur minimum permohonan perkahwinan kepada 18 tahun dalam Undang-Undang Keluarga Islam melalui:
- konsultasi di 5 buah negeri;
 - konsultasi di negeri-negeri di bawah naungan YDPA;
 - konsultasi di negeri-negeri yang dikenal pasti; dan
 - pembentangan dalam Munakasha.
- 5.1.3** Menetapkan umur minimum permohonan berkahwin 18 tahun dalam undang-undang adat:

Orang Asli

- Akta Orang Asli 1954

Sarawak

- Native Customs (Declaration) Ordinance 1996*
- Majlis Adat Istiadat Ordinance 1997*
- Native Courts Ordinance 1992*
- Adat Iban 1993
- Adat Bidayuh 1994
- Adat Kayan-Kenyah 1994
- Adat Bisaya 2004
- Adat Lun Bawang 2004
- Adat Kelabit 2008
- Adat Penan 2011

Sabah

1. Enakmen Mahkamah Anak Negeri 1992 (Kaedah-Kaedah Mahkamah Anak Negeri (Undang-Undang Adat Anak Negeri) 1995).
2. Menyediakan satu seksyen khusus dalam Kaedah berkaitan Umur Minimum Perkahwinan di bawah Enakmen.

- 5.1.4** Melaksanakan satu kajian untuk melihat kebarangkalian meminda peruntukan mengenai 'pembelaan' di bawah Seksyen 48(4) Akta Kanak-Kanak 2001 bagi pemindahan dengan tujuan perkahwinan dan pengangkatan *bona fide*.

STRATEGI 5.2

Memastikan pihak berkuasa mempunyai garis panduan dalam mempertimbangkan permohonan perkahwinan bawah umur.

TINDAKAN

- 5.2.1** Menjadikan garis panduan permohonan perkahwinan bawah umur sebagai suatu bentuk undang-undang (kaedah-kaedah) di bawah Akta 164; dan
- 5.2.2** Menggubal tatacara perkahwinan bawah umur dalam bentuk undang-undang di bawah Akta 303.

STRATEGI 5.3

Memastikan pihak yang berwajib memberikan kebenaran permohonan perkahwinan bawah umur mendapat pendedahan yang sewajarnya mengenai hak kanak-kanak.

TINDAKAN

- 5.3.1** Mengadakan seminar dan latihan kepada Hakim Syarie mengenai hak kanak-kanak termasuklah mengenai perkahwinan bawah umur; dan
- 5.3.2** Mengadakan advokasi kepada Menteri Besar dan pegawai-pegawai yang diturunkan kuasa mengenai hak kanak-kanak termasuklah mengenai perkahwinan bawah umur.

KEMENTERIAN / AGENSI

KPWKM, JAKIM, AGC, JKSM, MAIN, JAKOA, JKM, JPN, MAJLIS ADAT ISTIADAT SARAWAK, KUHEAN

FAKTOR 6:

Penyelarasan data perkahwinan dan perceraian bawah umur

OBJEKTIF:

Memastikan data mengenai perkahwinan dan perceraian bawah umur adalah komprehensif dan menepati keperluan semasa.

STRATEGI 6.1

Menyelaras statistik perkahwinan dan perceraian di Malaysia termasuklah di bawah umur 18 tahun sewajarnya mengenai hak kanak-kanak.

TINDAKAN

- 6.1.1** Menyediakan statistik perkahwinan dan perceraian di Malaysia (orang Islam dan bukan Islam) termasuklah di bawah umur 18 tahun mengikut jantina, etnik, umur dan negeri.

KEMENTERIAN / AGENSI

DOSM

PELAN STRATEGI KEBANGSAAN BAGI MENANGANI PUNCA PERKAHWINAN BAWAH UMUR

FAKTOR 1	FAKTOR 2	FAKTOR 3		FAKTOR 4	FAKTOR 5	FAKTOR 6
FAKTOR						
Punca pendapatan yang rendah dan Kemiskinan.	Kekurangan atau ketiadaan pendidikan kesihatan reproduktif seksual (SRH) dan pendidikan keibubapaan.	Kekurangan akses kepada pendidikan dan kehadiran ke sekolah yang rendah.		Stigma dan norma sosial terhadap perkahwinan bawah umur yang dijadikan sebagai pilihan terbaik dalam masyarakat untuk menyelesaikan masalah.	Undang-Undang longgar yang memperuntukkan permohonan berkahwin di bawah 18 tahun.	Penyelarasan data perkahwinan dan perceraian bawah umur.
OBJEKTIF						
Meningkatkan keberkesanan perlindungan sosial dan <i>livelihood</i> support (bantuan sara hidup) kepada kumpulan isi rumah B40.	- Memastikan kanak-kanak lelaki dan perempuan mendapat akses kepada pendidikan dan perkhidmatan kesihatan reproduktif seksual / sexual reproductive health (SRH) serta faham akan kepentingan melindungi diri daripada aktiviti yang menyebabkan kehamilan. - Memastikan ibu bapa / penjaga mendapatkan pendidikan mengenai keibubapaan dan mampu berkomunikasi mengenai SRH dengan anak-anak.	Meningkatkan akses kepada pendidikan dan kehadiran ke sekolah melalui dasar perundangan, program dan advokasi		Menangani stigma dan norma sosial pelbagai pihak terlibat terhadap isu-isu perkahwinan bawah umur.	Memastikan perundangan, peraturan dan garis panduan yang digubal mengenai perkahwinan bawah umur selari dengan dasar Kerajaan untuk memastikan perkembangan, kebajikan dan kesejahteraan kanak-kanak terjamin.	Memastikan data mengenai perkahwinan dan perceraian bawah umur adalah komprehensif dan menepati keperluan semasa.
STRATEGI						
S1 Menyediakan bantuan kewangan mengikut kumpulan umur kanak-kanak. S2 Meningkatkan akses kepada kumpulan B40 kepada pengasuhan dan pendidikan awal kanak-kanak. S3 Memperkukuh penyelarasan dan penumpuan kepada program sokongan sosioekonomi dan <i>outreach</i> sedia ada.	S1 Menyediakan platform penyampaian maklumat SRH kepada ibu bapa / penjaga dan kanak-kanak. S2 Menyediakan perkhidmatan SRH yang mesra kanak-kanak dan remaja wanita. S3 Memberikan panduan dan sokongan kepada ibu bapa / penjaga dalam memperbaiki ilmu keibubapaan. S4 Mengukuhkan institusi keluarga melalui penyampaian maklumat, bimbingan dan kemahiran kepada ibu bapa / penjaga.	S1 Meningkatkan kesedaran ibu bapa mengenai kepentingan pendidikan ke atas kanak-kanak. S2 Memastikan penguatkuasaan perundangan sedia ada untuk memastikan ibu bapa / penjaga mendaftar dan mengekalkan kehadiran anak ke sekolah. S3 Menambah baik dasar dan perundangan mengenai pendidikan dan pendidikan wajib. S4 Menyediakan sokongan dan kemudahan kepada kanak-kanak / belia yang tercicir daripada pendidikan aliran perdana untuk menceburi bidang yang dapat memastikan kelangsungan hidup (survival) mereka.		S1 Menyediakan mekanisme dan platform untuk membincangkan mengenai norma dosial dan stigma pelbagai pihak terlibat terhadap isu-isu perkahwinan bawah umur. S2 Menangani isu perkahwinan bawah umur melalui pelan komunikasi strategik.	S1 Memastikan perundangan sedia ada selari dengan dasar Kerajaan dalam menghalang perkahwinan di bawah umur 18 tahun. S2 Memastikan pihak berkuasa mempunyai garis panduan dalam mempertimbangkan permohonan perkahwinan bawah umur. S3 Memastikan pihak yang berwajib memberikan kebenaran permohonan perkahwinan bawah umur mendapat pendedahan yang sewajarnya mengenai hak kanak-kanak.	S1 Menyelaras statistik perkahwinan dan perceraian di Malaysia termasuklah di bawah umur 18 tahun.
PROGRAM / TINDAKAN						
11	21	10		7	8	1